

**KONFERENCJA W SPRAWIE PRZYSTĄPIENIA
DO UNII EUROPEJSKIEJ
– ALBANIA –**

**Bruksela, 10 lipca 2026 r.
(OR. en)**

AD 47/26

LIMITE

CONF-ALB 9

DOKUMENT AKCESYJNY

Dotyczy: WSPÓLNE STANOWISKO UNII EUROPEJSKIEJ
– Rozdział 26: Edukacja i kultura

NEGOCJACJE AKCESYJNE

Albania

WSPÓLNE STANOWISKO UE

(W odpowiedzi na dodatkowe informacje przekazane przez Albanie)

Klaster 3: rozdział negocjacyjny 26:

Edukacja i kultura

WSPÓLNE STANOWISKO UNII EUROPEJSKIEJ

Niniejsze stanowisko Unii Europejskiej jest oparte na jej ogólnym stanowisku na konferencję akcesyjną z udziałem Albanii (AD 5/22 CONF-ALB 2) i podlega zasadom negocjacyjnym zatwierdzonym podczas tej konferencji, a zwłaszcza zasadom następującym:

- opinie wyrażone przez Albanie lub UE na temat danego rozdziału negocjacyjnego w żaden sposób nie będą przesądzać o stanowisku, jakie może zostać przyjęte w sprawie innych rozdziałów;
- porozumień – nawet częściowych – osiągniętych w trakcie negocjacji nad poszczególnymi rozdziałami nie należy uznawać za ostateczne, dopóki nie zostanie osiągnięte ogólne porozumienie dotyczące wszystkich rozdziałów;
- jak również wymogom określonym w pkt 2, 3, 5, 10, 14, 16, 23, 26, 31, 38, 39, 45, 46, 47 i 48 ram negocjacyjnych.

UE zachęca Albanie, by kontynuowała proces dostosowywania ustawodawstwa do unijnego dorobku prawnego oraz by skutecznie wdrażała i egzekwowała ten dorobek, a także – ogólnie – by jeszcze przed przystąpieniem do UE opracowała polityki i instrumenty, które będą możliwie najbliższe unijnym politykom i instrumentom.

UE odnotowuje, że w swoich stanowiskach AD 2/25 CONF-ALB 2 REV 1 i AD 42/26 CONF-ALB 4 Albania akceptuje unijny dorobek prawny objęty rozdziałem 26 obowiązujący na dzień 1 maja 2026 r. oraz że będzie ona gotowa do wdrożenia go przed datą przystąpienia do Unii Europejskiej.

UE odnotowuje postępy Albanii w dostosowaniu przepisów do unijnego dorobku prawnego dotyczącego kształcenia i szkolenia. Przyjmuje do wiadomości postępy Albanii i zwraca się do tego kraju o dalsze wymierne postępy w tworzeniu struktur niezbędnych do zarządzania programem Erasmus+.

UE oczekuje, że Albania podejmie dalsze wysiłki, by środki finansowe przeznaczone na edukację odpowiadały wytyczonym ambicjom i celom. W związku z tym UE apeluje do Albanii, by zniwelować różnicę w stosunku do średnich wydatków UE.

UE odnotowuje, że Albania podjęła dalsze wysiłki na rzecz wykorzystania narzędzi przejrzystości europejskich ram kwalifikacji, edukacji opartej na kompetencjach i umiejętności cyfrowych.

UE zwraca się do Albanii, by dążyła do wymiernej poprawy podstawowych umiejętności uczniów zgodnie z europejskimi celami. UE zachęca Albanie do podjęcia dalszych działań mających na celu zapewnienie edukacji włączającej, także w odniesieniu do osób należących do mniejszości.

UE przyjmuje też do wiadomości przekazane przez Albanie informacje na temat praw edukacyjnych wynikających z jej ustawy o ochronie mniejszości narodowych i powiązanego prawa wtórnego oraz krajowej strategii edukacyjnej na lata 2021–2026 i z zadowoleniem odnotowuje podjęte przez ten kraj działania na rzecz zapewnienia pełnego wdrożenia¹. UE zachęca Albanie, by w dalszym ciągu stosowała się do zalecenia Rady z 22 maja 2018 r.² UE przypomina, że w myśl zasady promowania wspólnych wartości, edukacji włączającej i europejskiego wymiaru nauczania, wszystkie poziomy i rodzaje edukacji powinny wzmacniać spójność społeczną oraz europejskie pozytywne i inkluzywne poczucie przynależności uzupełniające tożsamość lokalną, regionalną i narodową i sprzyjające tolerancyjnym i demokratycznym postawom. UE przyjmuje do wiadomości, że Albania zobowiązała się dalej poprawiać jakość i dostępność podręczników we wszystkich uznanych językach mniejszości.

UE oczekuje, że w dziedzinie szkolnictwa wyższego Albania w pełni zrealizuje kluczowe zobowiązania w ramach procesu bolońskiego i w większym stopniu dostosuje się do komunikatu z Tirany, zgodnie ze swoim planem działania na rzecz szkolnictwa wyższego.

¹ Kwestia ta jest omawiana przy okazji klastra 1– Kwestie podstawowe, w odniesieniu do nauczania języków mniejszości.

² Zalecenie Rady z dnia 22 maja 2018 r. w sprawie promowania wspólnych wartości, edukacji włączającej i europejskiego wymiaru nauczania (2018/C 195/01).

UE podkreśla, że Albania musi dalej osiągać postępy w realizacji celów ustanowionych w ramach europejskiego obszaru edukacji i dalej stopniowo wprowadzać system monitorowania umożliwiający wiarygodne śledzenie ich realizacji.

UE z zadowoleniem odnotowuje też postępy w działaniach, które mają doprowadzić do pełnego wdrożenia ustawy o kształceniu i szkoleniu zawodowym; chodzi tu o przyjęcie odpowiednich przepisów prawa wtórnego dotyczących standardów, kryteriów i procedur akredytacji organizatorów kształcenia i szkolenia zawodowego, aby wspierać procesy i mechanizmy zapewniania jakości z perspektywy uczenia się przez całe życie.

UE przyjmuje do wiadomości, że wzmocniono zdolności Krajowej Agencji ds. Zatrudnienia i Umiejętności oraz Krajowej Agencji ds. Kształcenia i Szkolenia Zawodowego oraz Kwalifikacji. Jednocześnie UE podkreśla, że Albania musi zapewnić wystarczające zasoby na optymalizację systemu kształcenia i szkolenia zawodowego zgodnie z potrzebami rynku pracy, w tym na budowanie zdolności oraz zwiększenie liczby i kompetencji nauczycieli zajmujących się kształceniem i szkoleniem zawodowym. UE podkreśla również, że należy promować uczenie się dorosłych i tworzyć możliwości takiego uczenia się oraz dążyć do realizacji jednego z głównych celów UE, jakim jest zapewnienie, by do 2030 r. co najmniej 60% osób dorosłych (w wieku 25–64) co roku uczestniczyło w szkoleniach, a także zapewnić gromadzenie danych na temat tego wskaźnika. UE zwraca się też do Albanii, by wzmocniła systemy przygotowania zawodowego i nadal wspierała dalsze działania w zakresie przygotowania zawodowego i uczenia się w miejscu pracy w ramach europejskiego sojuszu na rzecz przygotowania zawodowego poprzez rozwijanie i rozszerzanie udziału w tym sojuszu organizacji krajowych i regionalnych w drodze zobowiązań. *W* związku z tym UE podkreśla znaczenie zorganizowanego zaangażowania pracodawców w rozwój kształcenia i szkolenia zawodowego w Albanii.

UE odnotowuje dalsze dostosowywanie albańskich przepisów do unijnego dorobku prawnego dotyczącego **młodzieży**. UE zwraca się do Albanii, by – jako główne cele – nadal priorytetowo traktowała pracę z młodzieżą i uczestnictwo młodzieży oraz nadal działała zgodnie z europejskim programem pracy z młodzieżą. UE przyjęła do wiadomości wysiłki Albanii, aby wspierać umiejętności cyfrowe ludzi młodych.

UE z zadowoleniem przyjmuje stałe istotne postępy Albanii w dziedzinie sportu i zwraca się do tego kraju o dalsze dostosowywanie przepisów do unijnego dorobku prawnego w tej dziedzinie. UE odnotowuje postępy w dostosowywaniu albańskich przepisów do unijnego dorobku prawnego dotyczącego kultury i podkreśla, jak ważna jest ochrona dziedzictwa kulturowego.

UE odnotowuje, że przyjęcie opisanych powyżej przepisów stanowi spełnienie wymogów kryterium zamykającego określonego w dokumencie AD 6/25 CONF-ALB 6.

UE zachęca Albanie do podjęcia bardziej zdecydowanych działań, jeśli chodzi o walkę z korupcją w edukacji i kulturze. UE apeluje do Albanii o dalsze dbanie o wdrażanie zabezpieczeń w celu zapewnienia uczciwości, tak by wybór dyrektorów szkół i nominacje do kluczowych agencji szkolnictwa opierały się na osiągnięciach i nie podlegały wpływom politycznym.

* * *

W związku z powyższym UE odnotowuje, że na obecnym etapie rozdział ten nie wymaga dalszych negocjacji.

Monitorowanie postępów w dostosowywaniu przepisów do unijnego dorobku prawnego i we wdrażaniu tego dorobku będzie kontynuowane przez cały czas trwania negocjacji. UE podkreśla, że będzie wyjątkowo bacznie monitorować wszystkie szczególne kwestie wspomniane powyżej z myślą o zapewnieniu administracyjnych zdolności Albanii, pełnego dostosowania prawnego oraz skutecznego wdrażania i egzekwowania unijnego dorobku prawnego objętego tym rozdziałem. Należy zwrócić szczególną uwagę na powiązania między niniejszym rozdziałem a innymi rozdziałami negocjacyjnymi. Ostatecznej oceny zgodności albańskiego ustawodawstwa z unijnym dorobkiem prawnym i zdolności wprowadzania w życie tego dorobku będzie można dokonać dopiero na późniejszym etapie negocjacji. UE zachęca Albanie, aby oprócz wszelkich informacji, których UE może wymagać do celów negocjacji w sprawie przedmiotowego rozdziału i które należy przedstawić konferencji, regularnie przekazywała Radzie Stabilizacji i Stowarzyszenia szczegółowe informacje pisemne na temat postępów we wdrażaniu unijnego dorobku prawnego i zwiększaniu zdolności administracyjnych.

Uwzględniając wszystkie wymienione powyżej kwestie, UE, w razie konieczności, powróci do tego rozdziału we właściwym czasie.

Ponadto UE przypomina, że między 1 maja 2026 r. a datą zakończenia negocjacji mogą wejść w życie nowe akty prawne stanowiące część unijnego dorobku prawnego.
